

Agricul. cap. 6. Virginem Matrem intra humana septa admittamus non in delectationem tantum, sed in munimentum. Cypressum igitur Deiparam vocant sanctus Laurent. Justinianus Serm. de Nativit. Mariæ, sanctus Bonaventura in Hymn. Te Virg. Hugo Victor. Serm. 47. de Assumptione, & alii multi. Audi Dionys. Richelum in Ecclesiast. 24. Artic. 25. Sicut Cypressus arbor solidissima nulli oneri cedit, & in monte Sion (Hermon) sublimiter eminet; sic ego in populo Christiano robustissima maneo, nec ulli vitio unquam cessi, nulli tentationi succubui, multiplicem confortationem eidem populo meritis meis, ac precibus impetravi.

1730 Etenim, dum hæc omnia in Carthusiensi Ordine Deipara ostendit, exaltari in illo, quasi Cypressus in monte Hermon, dicitur. Plantata ibi est intra sepem, ac muros, non ad delectationem dumtaxat, sed ad sepimentum totius Carthusianæ Familiæ, & validissimum munimentum. Multiplicem confortationem idem Ordo, vel à suæ institutionis principio, meritis ac precibus Deigenitricis adepta abundè est. Cum enim Carthusiensis Religio adhuc recens, ac tenera in Gratianopolitana Diocesi (ubi Carthusiæ eremus horrida, & asperima) insigante Dæmone adversus illud institutum, & absente præsertim Brunone fundatore, quem Urbani II. imperium Romæ recinebat, magna tempestate jactaretur. Nam ex una parte vitæ austeritas, loci horror & vastitas, ipsamet insuper paucitas molesta & odiosa: ex altera interior Dei spiritus, stellæ duces, Juris illius consulti Parisiensis tam dirus exitus alternantes in Carthusianorum animis efficiebat. Ecce vir venerabilis cano capite, crispoque capillo eis apparuit dixitque: Perplexi estis, fratres, utrum hoc in loco permanere, vel ex eo excedere debeatis. Sed ego dico vobis verbis omnipotentis Dei, benignissimam Dei genitricem Virginem perpetuam vos in hoc deserto loco conservaturam, si in ejus honorem quotidie legere velitis preces ejus horarias. His dictis spectrum illud cælestis evanuit. At illi incredibili affectu gaudio, illam sacrosantam Virginem Patronam totius Carthusianæ institui sibi delegerunt. Hactenus SURIUS 6. die Octobris, & ex illo noster Plati de Bono status Religiosi libro 1. capite 34. Qui etiam observant, Principem Apostolorum, fuisse qui eis apparuit. De his Horarius Precibus Beatæ Mariæ à Carthusiana Familia, divino monitu susceptis, ac de eadem Deigenitrice Patrona à Carthusiensibus adscita, Baronius agit ad ann. Christi 1095. Adde quod SURIUS refert relatus: primum Templum in editiori Carthusiæ montis parte à Brunone extructum in Beatissimæ Virginis Mariæ honorem. Quæ omnia perspicue satis demonstrant ingentem Carthusiani Ordinis pietatem erga Deiparam Virginem; & quam gloriose in hac Familia quasi Cypressus in monte Hermon exaltetur ipsa. Et quidem, cum Cypressus, vel vocabulo hoc ipso suo, gratiam præ se ferat à primo petitam exortu, originale Mariæ gratiam portendit, quam tantopere Carthusiani omnes semper propugnarunt, abundè edocti à suo Protoparente sanctissimo, sapientissimoque, ut claret ex ejus Commentariis in Pf. 101. v. 2. & Serm. de Nativit. Virginis; cujus verba supra habes n. 485. & 488. quæ huc revoces.

SECTIO XXXIX.

De Dominicana Prædicatorum Familia sacra, & illustri per Cades, sive Engaddi designata: deque gloriosa ibi Christi, ac Deiparæ exaltatione.

§. I.

Res tota firmatur, & illustratur.

1731 Adest jam clarissimum Ecclesiæ Orthodoxæ lumen, & nobilissimum Fidei Evangelicæ asyllum, Prædicatorius Ordo cum suo auspice sanctissimo & sapientissimo Dominico ex nobili Gufmannorum Familia Calagoræ in Hispania edito; qui secundum præcedentem prophetiam matris per quietem ostensam, fax lucis foret, vitæ sanctitate illuminaturus orbem, & canis latratu abacturus feros lupos, nempe voce prædicationis debellaturus Hæreticos. Hic Ordo, inter Mendicantes Ordines, primus extat ab Ecclesia approbatus, imò primus est inter Religiones omnes, qui simili approbatione solemnî, & authentice scriptâ statim à suo gaudet exordio anno D. 1216. Videndi sanctus Antonius 5. parte Hist. Titulo 23. Cassillo in Chronico sancti Dominici, & noster SURIUS Tom. 4. de Religione Tract. 9. lib. 2. cap. 6. SURIUS Tom. 4. in vita sancti Dominici, die 5. Augusti, ubi latè de Religione Dominicana.

1732 Hanc ergo prælustrem Familiam præsignari autumamus per Cades, Gaddi, sive Engaddi, oppidum ad mare mortuum, vicinam habens Jerichuntem, ut in enodatione textus statuimus; ubi etiam palmarum urbem appellatum diximus, ob copiam palmarum in eo tractu provenientium. Quod in primis probaverim Hugonis Cardinalis interpretatione, qui dum illud premit: Sicut Palma exaltata sum in Cades, explicat sci-tissimè, Id est, in bonis actibus, in quibus vigent maxime consilium & fortitudo, scientia & pietas. Quæ omnia replendent nimio opere in Prædicatorio Ordine, qui activam vitam ex suo proprio instituto amplectitur, dum non solum salutis propriæ, sed proximorum etiam impensè procurandæ studet. Sic enim habes in Prologo Constitutionum illius Ordinis: Ordo noster specialiter ob prædicationem, & animarum salutem ab initio noscitur institutus fuisse, & studium nostrum ad hoc debet principaliter attendere, ut proximorum animabus possimus utiles esse. Atque huc spectant consilium, fortitudo, scientia & pietas: quibus hæc sacra Familia facillè præstat: nempe ut vitam restituat emortuis animabus, peccatum aboleat, Hæreses oppugnet, & Christianæ fidei incrementis incumbat.

1733 Rursus, ex Cades etymologiâ id etiam probatur. Nam, ut supra dicebamus, Cades Hebræis sonat sanctitatem; Cades etymologia hanc spectat, sive Engaddi, sive Engaddi, sive Engaddi designata. Quæ omnia replendent nimio opere in Prædicatorio Ordine, qui activam vitam ex suo proprio instituto amplectitur, dum non solum salutis propriæ, sed proximorum etiam impensè procurandæ studet. Sic enim habes in Prologo Constitutionum illius Ordinis: Ordo noster specialiter ob prædicationem, & animarum salutem ab initio noscitur institutus fuisse, & studium nostrum ad hoc debet principaliter attendere, ut proximorum animabus possimus utiles esse. Atque huc spectant consilium, fortitudo, scientia & pietas: quibus hæc sacra Familia facillè præstat: nempe ut vitam restituat emortuis animabus, peccatum aboleat, Hæreses oppugnet, & Christianæ fidei incrementis incumbat.

SURIUS.

cadunt in Dominicanam Familiam, ut per Cades designetur. Ipsa enim specialitudo consecrata Christo, ac Deiparæ est. In ipsa sanctitas eximia resplendet, & ipsa etiam sanctificatio, puritas, & mundities. Ut enim in sancti Dominici vita lib. 2. capite 12. apud SURIUM memoratum scribitur, Verè felicem & inelytum Prædicatorum ordinem Angelico Ordini simillimum, purgat enim instar Angelorum immunditiam peccatorum &c. Certè cum ipsa sancta sit, & ipsa quodammodo sanctitas, qui cum ea converfantur, sanctificantur, sancti fiunt. O quot animarum millia sanctificavit! Verè munda, & immaculata Familia. De qua in vita sancti Dominici lib. 6. cap. 6. illud scitu dignissimum traditur, referente quodam religiosissimo Fratere, qui cum intra breve tempus centum Fratrum Dominicanorum audivisset confessiones, eos quidem integra mente, & corpore inviolato conservasse virginali integritatem, comperit. Quòd si unus sacerdos in confessione tot potuit invenire Dominici alumnos puritate & munditie virginali præclaros, quantum putabimus in universo hoc Ordine latere sanctimoniam, corporis & animæ puritatem? Nimirum (ibidem subditur meritisimè) de florigerò prædicatorii institui horto, Virginis Matris manu plantato, hæc lilia colligit flos Virginis, & Filius Dominus noster Jesus Christus.

1734 Deinde, ex Gaddi, seu Engaddi etymologia nostra interpretatio. Etenim Gaddi sonat communiter, felix, accinctus, bona fortuna: à voce Gad, id est, felicitas, fortuna, stella Jovis, vel certam constellationem stellarum, aut exercitium. Unde Engaddi significabit oculum, aspectum, sive fontem felicitatis, bona fortune, stellæ, vel stellarum: nam EEN Hebræicè, Latine oculus, aspectus, & fons est; & Gaddi præfectam habet significationem, indubiè ad nostrum institutum arcanam. Et ut à bono fidere incipiamus; aptissimo quidem nomine Prædicatoria Dominicanorum Familia Engaddi appellatur, id est, aspectus stellæ, vel fons stellarum. Nonne Dominicus adhuc infans visus quondam est stellam fulgentissimam fronte ferens, cujus immodico splendore totus irradiebatur Orbis? Hoc certè fidere indice, vel ab infantia, illum designavit Deus, destinavitque prædicationis muneri, quæ universum terrarum Orbem illuminaret, & Pater esset, atque institutor Prædicatoriarum Religionis, quæ tota siderea est, stellarumque fons: cum ex ea tot stellæ emanent, quot filios habet doctrina prædicationis, & sanctitate præclaros. Ut enim eleganter sanctus Leo Serm. 3. in Epiphan. Quicumque in Ecclesia pie vivit, & caste, qui ea, quæ sursum sunt, sapit, non quæ super terram; cælestis quodammodo instar est luminis; & dum ipse sanctæ vite nitorem servat, multis viam ad Dominum quasi stella demonstrat. Hoc planè præstantiore ratione Dominicus præstitit, præstatque ejus Prædicatoria Familia. Cui utpote vincenti datur ut sit stella matutina: Dabo illi stellam matutinam, Apocalyp. 2. vers. 28. Quasi stella matutina in medio nebula. Ecclesiastici 50. vers. 6. & Qui autem docti fuerint, fulgebunt quasi splendor firmamenti: & qui ad justitiam erudunt multos, quasi stella in perpetuas æternitates, Dan. 12. 3.

Ordo est Angelico Ordini quam simillimus.

S. Dominicus Proto-parens illius.

Per Cades, sive Engaddi designata.

Hugo.

Prædicatorius & affluens est Ordo.

Sub felicissimo nato sidere.

Tota siderea, illuminata, & illuminans.

S. Leo.

Apoc. 2. 28.

Ecc. 50. 6.

Dan. 12. 3.

1736 Cæterum, ut appareat, quam aptè Dominicanus Ordo per Engaddi designetur, observo, in illo Engadditano tractu, de quo sermo nostro Siracidi est, fuisse speluncam, in qua delituit David, & vocatur petra fidei, vel Dei fides: nam ubi sano tractu Vulgatus 1. Reg. 21. vers. 2. habet: Et pueris condixi in illum, & illum locum; LXX. vertunt juxta Editionem Romanam: Et pueris condixi in loco dicto Dei fides. Vox Græca, quæ ponitur pro Dei fides, est juxta Epitomen Aldi ἐμμενον, unde legit, in loco dicto Emmonin. Est autem ἐμμενον, stabilis, permanens instar saxi. Compluenses pro ἐμμενον habent φεραν, id est, in loco duro, saxoso, in rupe, in petra. Unde sunt qui transferant, in loco dicto rupes fidei. Chaldaeus vertit: adolescentes nisi ad locum occultum absconditum. Pagninus; & pueri scire feci locum cuiusdam, & locum ignotum talis. Biblia Hispana Ferrariensis: ia los mozos fice saber al lugar fulano encubierto. Certè, reconditum aliquod mysterium videntur hæc verba præ se ferre, & quasi P. Ildeph. de Flores in Ecclef. P P 3 ænigmâ.

1735 Hinc Prædicatorum Familia verè oculus, aspectus, & fons stella, vel stellarum. Hinc felicissima, fortunatissima, quam nullum infestavit infortunium, fons felicitatis, aspectus bona fortune à felicissimo fortunatissimoque sidere Institutore Dominico, ab stella divinitus ejus fronti infixâ: natio con buona estrella, buona fortuna le correrà. Hinc accinctus Ordo appellandus, benè dispositus & ordinatus exercitus, paratus ad prælium, ad victorias, ad triumphos, quos de Hæresibus, de idololatria, de vitii agit gloriosissimè, ut Sathanæ evertet regnum, & genus humanum Deo conciliet. Verè hic Prædicatorum Ordo, stellarum exercitus: in quem merito cadit illud Ecclesiastici 43. vers. 9. Vas castrorum in excelsis in firmamento cali resplendens gloriose species cali, gloria stellarum, &c. Tigurina vertit: Apparatus castrensis in altitudine, in folio cælesti resplendens est decus cali, gloria astrorum. Stellas vocat aciem bellicam ordinatam à Deo: & altiori intelligentia, eo nomine gloriantur Dominicani Prædicatores. Qui benè præcincti, & manentes in Ordine suo stellæ illæ sunt, quæ contra Sisaram pugnaverunt. Judic. 5. vers. 20. Cum autem Sisara Hebræis sonet Hirundinem vident; & Dominicanorum Habitus (liceat his quandoque uti minutus) Hirundinis speciem præ se ferat candidæ ac nigre; atque ea alacritate, eo studio, eaque vocis contentione Evangelium annuncient, qua Hirundo vocalis, & garrula orientem expectat, & excipit solem, ut Regi Ezechiae olim contigit Ilai. 38. vers. 14. Sicut pullus Hirundinis sic clamabo; sit inde, Dominicanam Familiam ad instar esse exercitus stellarum in Ordine suo adversus Sisaram, id est, Hirundinem videntem, pugnantium. Sisara enim, ut Origenes interpretatur Hom. 5. carnalium vitiorum, & animalis, vel stolidi hominis tenet figuram. Porrò dtm Hæreses, dum idololatriæ, dum vitia omnia Dominicanum Ordinem vident, Hirundinem vident excelsâ prædicatione clamantem; stellas vident in Ordine suo manentes, & adversus Ecclesiæ hostes pugnantes, ac de illis gloriosos triumphos reportantes feliciter, fortunatissimè.

Ordo Dominicanus benè ordinatus exercitus ab pugnas.

Tiguri.

Jud. 5. 20.

Nigra atque Candida Hirundo.

Ilai. 38. 14.

Orig.

In Engadditano tractu petra fidei.

1. Reg. 21. 20.